

Invenția se referă la parazitologie, în special la un procedeu de profilaxie și tratament al parazitozelor la bovine și poate fi utilizată în medicina veterinară.

La animale, după stabilirea diagnosticului parazitologic este aplicată metoda corespunzătoare de tratament. De exemplu, în caz de îmbolnăvire al animalelor cu fascioloză (agentul –*Fasciola hepatica*), diagnosticul se stabilește pe baza analizelor coprologice și depistării ouălor acestui parazit, care le elimină în mediul exterior cu fecalele. Pentru tratamentul acestei maladii sunt selectate acele preparate antiparazitare (din tot arsenalul de preparate), care sunt indicate în această maladie și posedă o mai mare eficacitate (Демидов Н.В., Гельминтозы животных. Москва, Агропромиздат, 1978, С. 113-116).

Rezultatul deparazitării animalelor depinde de o serie de factori, dar în principiu, de calitatea preparatului aplicat.

S-a constatat, că aceleași animale, de aceeași vârstă, întreținute în aceleași condiții, posedă o intensivitate de invazie diferite. De asemenea este stabilit că, în tratamentul și profilaxia bolilor parazitare animalele infestare reacționează diferit la acțiunea preparatului antiparazitar administrat împotriva aceleiași invazii.

Asupra organismului animal permanent influențează o serie factori stresogeni ai mediului extern. Asupra reactivității și capacității de adaptare a organismului animal la factorii stresogeni, o influență decisivă are nivelul de rezistență la stres, în esență căruia se află tipul de reactivitate nervoasă superioară. În prezent acest factor nu este luat în considerație când se efectuează procedee de profilaxie și tratament al parazitozelor la animale.

Problema pe care o rezolvă invenția constă în sporirea eficacității procesului de profilaxie și tratament al parazitozelor la bovine.

Problema se soluționează prin aceea că metodă de profilaxie și tratament al parazitozelor la bovine, ce include diagnosticul și administrarea preparatelor antiparazitare corespunzătoare. Suplimentar se determină tipul de reactivitate a bovinelor la stres cu stabilirea animalelor stresreactive și stresrezistente, după administrarea preparatelor antiparazitare la animalele stresreactive se determină nivelul de infestare și în cazul infestării animalelor peste 14 zile acestora li se administrează repetat preparate antiparazitare.

Rezultatul invenției constă în sporirea efectului terapeutic la profilaxia și tratamentul parazitozelor la bovine.

Procedeu permite de a selecta bovine rezistente la infestarea cu diverși agenți parazitari și de a spori eficacitatea tratamentului parazitozelor. Procedeu nu este costisitor și nu necesită un volum mare de muncă, deoarece sunt excluse procedurile de stabilire a intensității și extensivității invaziei după administrarea preparatelor antiparazitare la bovine stresrezistente și deparazitarea lor repetat, deoarece se ia considerație că eficacitatea tratamentului este diferită și depinde de paraziți după administrarea preparatelor antiparazitare la bovinele stresreactive, ceea ce permite majorarea efectului terapeutic prin deparazitarea lor repetată.

În consecință, se constată corelație directă între tipul de reactivitate la stres și nivelului de infestare cu paraziți, precum și eficacității tratamentului și profilaxiei parazitozelor.

Pentru a demonstra eficacitatea procedurii propusă au fost efectuate un șir de experimente în producție.

Experiențele au fost realizate în perioada anilor 1997-2002 în Laboratorul de Parazitologie și Helminnologie al Institutului de Zoologie al A.Ș.M. și la ferma din s. Colonița mun. Chișinău. cercetările aveau drept scop determinarea eficacității proceselor profilaxiei și tratamentului parazitozelor la bovine cu diferit tip de reactivitate. Preparatele utilizate în experiment (*Ivomec*, *Valbazen*, *Brovitacoccid*) sunt înregistrate și recomandate pentru tratamentul animalelor în Republica Moldova.

După determinarea tipului de reactivitate la stres, după metoda adrenalinică formulată de Ahmadiiev G.M. (Адреналиновая проба для оценки индивидуальной чувствительности животных к стресс-факторам // Вести, с.х. науки Казахстана. 1990, № 12. с. 86-87) bovinele adulte, s-au divizat 2 loturi: lotul 1 – bovine stresreactive, lotul 2 – stresrezistente. În cercetare au fost selectate 60 bovine adulte, repartizate câte 30 în loturile 1 și 2. Ambele loturi de bovine adulte au fost divizate în 3 grupe, fiecare a câte 10 animale. Până la aplicarea preparatelor antiparazitare la bovine s-a determinat extensivitatea invaziei (EI) și intensivitatea invaziei (II). Grupa 1 include bovinele tratate cu *Brovitacoccid* (1 g la 10 kg greutate vie pe parcursul a 5 zile, oral), preparat coccidiostatic, care are eficacitate terapeutică împotriva eimeriozei (*Eimeria* spp.); grupa 2 – bovinele tratate cu *Ivomec* (1 ml soluție 1% la 50 kg greutate vie, subcutanat pe latura gâtului), preparat antiparazitar, care are eficacitate terapeutică împotriva nematodelor (*Strongyloides papillosus*) și grupa 3 – tratate cu *Valbazen* (suspensie 10%, 10 ml la 100 kg greutate vie, oral), preparat antiparazitar, care are eficacitate terapeutică împotriva trematodelor (*Fasciola hepatica*, *Dicrocoelium lanceolatum*).

Exemplul 1

Cercetările coprologice ale bovinelor adulte din lotul I (stresreactive) până la tratamentul antiparazitar au demonstrat următoarele rezultate a extensivității invaziei (EI) și intensivității invaziei (II):

grupa 1-a: *Eimeria* spp. – 100%, II – 4-20 oochisturi;

grupa 2-q: *S. papillosus* – 80%, II – 8-28 larve;

grupa 3-a: *F. hepatica* – 50%, II – 8-12 ouă; *D. lanceolatum* – 70%, II- 8-18 ouă.

Rezultatele cercetărilor coprologice a bovinelor adulte din lotul II (stresrezistente) au fost următoarele:

grupa 1-a: *Eimeria* spp. – 50%, II – 4-8 oochisturi,

grupa 2-a: *S. papillosus* – 40%, II – 8-28 larve,

grupa 3-a: *F. hepatica* – 20%, II – 3-5 ouă; *D. lanceolatum* – 40%, II- 4-6 ouă.

Rezultatele sunt prezentate în tabelul 1.

Tabelul 1

Nivelul de infestare a bovinelor adulte până la tratamentul antiparazitar

Specia parazitului	Lotul I (stresreactiv)						Lotul II (stresrezistent)					
	Grupa 1		Grupa 2		Grupa 3		Grupa 1		Grupa 2		Grupa 3	
	EI, %	II, ex.	EI, %	II, ex.	EI, %	II, ex.	EI, %	II, ex.	EI, %	II, ex.	EI, %	II, ex.
F. hepatica	-	-	-	-	50	8-12	-	-	-	-	20	3-5
D. lanceolatum	-	-	-	-	70	8-18	-	-	-	-	40	4-6
S. papillosus	-	-	80	8-18	-	-	-	-	40	6-8	-	-
Eimeria spp.	100	4-10	-	-	-	-	50	4-8	-	-	-	-

După stabilirea invaziei se efectuează administrarea preparatelor antiparazitare la bovine în ambele loturi.

Grupa 1 include bovinele tratate cu *Brovitacoccid* (1 g la 10 kg greutate vie pe parcursul a 5 zile, oral), grupa 2 – bovinele tratate cu *Ivomec* (1 ml soluție 1% la 50 kg greutate vie, subcutanat pe latura gâtului), și grupa 3 – tratate cu *Valbazen* (suspensie 10%, 10 ml la 100 kg greutate vie, oral). La lotul I (stresreactiv) după tratament sa determinat nivelul lor de infestare, la care s-a stabilit forme parazitare:

grupa 1-a – s-a stabilit că 20% bovinele erau infestate cu *Eimeria spp.*, II – 3-12 oochisturi,

grupa 2-a – s-a depistat 10% bivariatele infestate cu *S. papillosus*, II – 3 larve,

grupa 3-a s-a depistat: 20% infestate cu *F. hepatica*, II – 3-4 ouă și 30% infestate cu *D. lanceolatum*, II- 4-8 exemplare.

Pentru o confirmare a dependenței eficacității preparatelor antiparazitare de tipul de stresreactivitate, la lotul 2 (stresrezistent) după tratament sa determinat nivelul lor de infestare (numai în experiment).

După tratamentul antiparazitar, la bovinele adulte din lotul II (stresrezistent) agenți parazitari nu s-a stabilit. Prin urmare, la animalele stresrezistente nu este necesar de determinat nivelul de infestare după aplicarea tratamentului antiparazitar și nu necesită deparazitarea lor repetată.

Rezultatul sunt prezentate în tabelul 2.

Tabelul 1

Nivelul infestării bovinelor adulte după tratamentul antiparazitar

Specia parazitului	Lotul I (stresreactiv)						Lotul II (stresrezistent)					
	Grupa 1		Grupa 2		Grupa 3		Grupa 1		Grupa 2		Grupa 3	
	EI, %	II, ex.	EI, %	II, ex.	EI, %	II, ex.	EI, %	II, ex.	EI, %	II, ex.	EI, %	II, ex.
F. hepatica	-	-	-	-	10	3	-	-	-	-	0	0
D. lanceolatum	-	-	-	-	20	2-3	-	-	-	-	0	0
S. papillosus	-	-	10	3	-	-	-	-	0	0	-	-
Eimeria spp.	20	3-12	-	-	-	-	0	0	-	-	-	-

Prin urmare, rezultatele obținute denotă că eficacitatea tratamentului cu preparate antiparazitare în rerapia maladiilor parazitare, era diferită și determinată de tipul de reactivitate al animalelor la stres. Ea era mai scăzută la bovinele din lotul stresreactiv: cu 12,5% la cele infestate cu *S. papillosus*, cu 20% - *Eimeria spp.*, cu 40% - *F. hepatica* și cu 42,8% la cele infestate cu *D. lanceolatum*. La bovinele adulte din lotul stresrezistent agenți parazitari nu s-au stabilit.

Așadar, rezultatele obținute o corelație directă între tipul de reactivitate la stres și nivelului de infestare cu paraziți, precum și eficacității tratamentului și profilaxiei parazitozelor.

Bovinele din lotul I (stresreactive) numai care erau infestate au fost deparazitate repetat peste 14 zile. grupa I – cu *Brovitacoccid* (1 g la 10 kg greutate vie pe parcursul a 5 zile), grupa II – cu *Ivomec* (1 ml soluție 1% la 50 kg greutate vie) și grupa III – cu *Valbazen* (suspensie 10%, 10 ml la 100 kg greutate vie). După a 2-a administrare a preparatelor antiparazitare, s-a determinat o eficacitate terapeutică de 100% la toate grupele. Rezultatele sunt prezentate în tabelul 3.

Tabelul 3

Nivelul infestării bovinelor adulte după tratamentul antiparazitar repetat

Specia parazitului	Lotul I (stresreactiv)					
	Grupa 1		Grupa 2		Grupa 3	
	EI, %	II, ex.	EI, %	II, ex.	EI, %	II, ex.
F. hepatica	-	-	-	-	0	0
D. lanceolatum	-	-	-	-	0	0
S. papillosus	-	-	0	0	-	-
Eimeria spp.	0	0	-	-	-	-

De aceea, la determinarea eficacității tratamentului antiparazitar la bovine, se recomandă a lua în considerație tipul de reactivitate a animalelor la stres, iar la animalele reactive pentru a realiza o eficacitate înaltă a tratamentului antiparazitar, este necesar ca la cele infestate să se aplice tratamentului repetat. Prin urmare, la animalele stresrezistente nu este necesar de determinat nivelul de infestare după aplicarea tratamentului antiparazitar și nu necesită deparazitarea lor repetată, deoarece sa constatat o corelație directă între tipul de reactivitate la stres și nivelului de infestare cu paraziți, precum și eficacității tratamentului și profilaxiei parazitozelor.